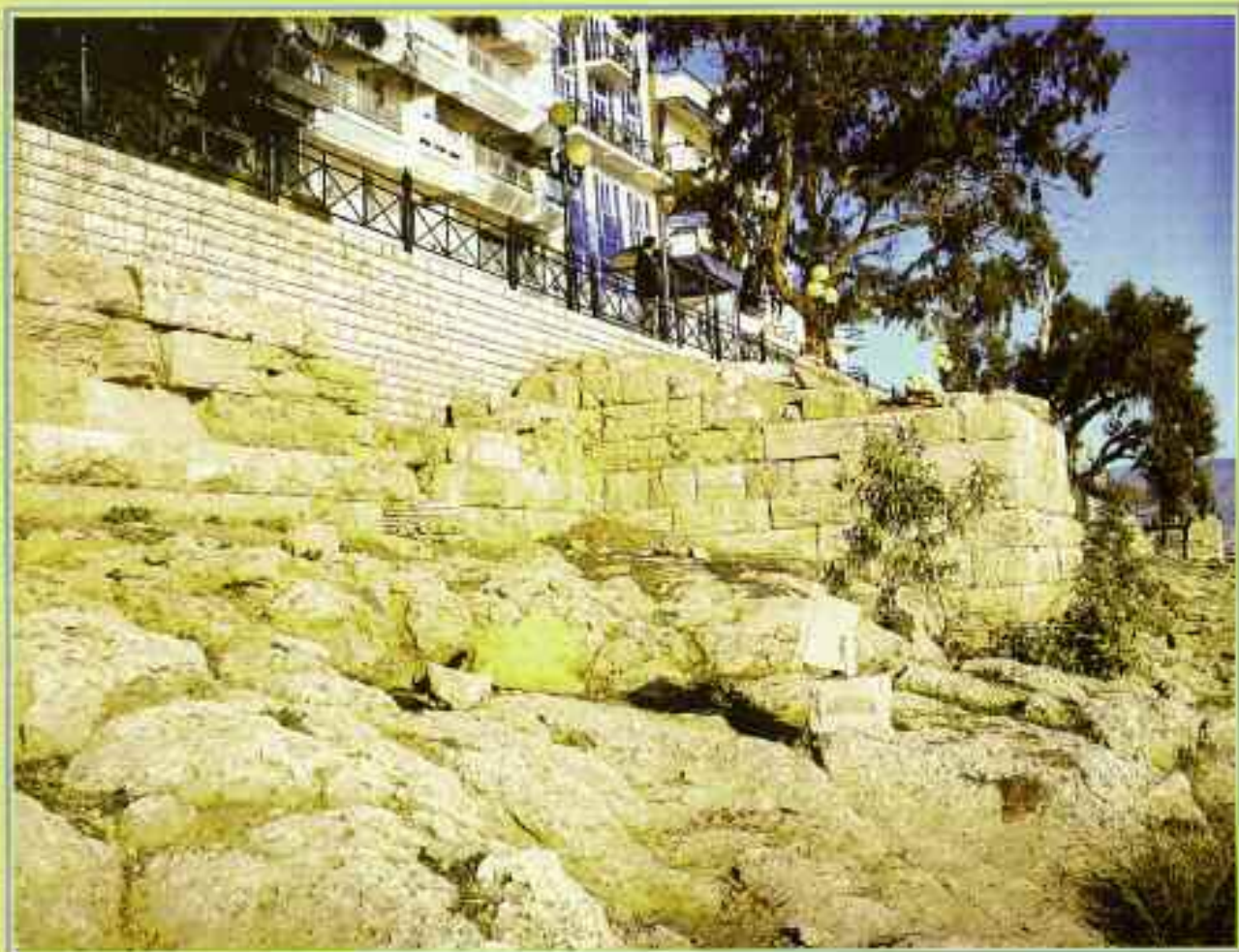

Πειραιϊκό Ορόσημο

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
«ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΤΕΥΧΟΣ 20

“ΠΕΙΡΑΪΚΟ ΟΡΟΣΗΜΟ”

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ: 5702

Τριμηνιαία Έκδοση του Συλλόγου

“ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ & ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ”

Αλκιβιάδου 229, 185 36 Πειραιάς

Τηλ.: 210-42.88.018 - Τηλ. & Φαξ 210-42.88.017

ΕΚΛΟΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Δερβενακίων 24, 185 45 Πειραιάς, Τηλ. 210-4060000

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΑΝΝΑ ΠΑΤΕΣΤΗ

ΚΩΣΤΗΣ ΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

(Ακτή Μουτσοπούλου 44, 185 36 Πειραιάς Τηλ.: 210-4533435)

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΟΥΡΟΥΣΙΑΣ

Κολοκοτρώνη 144, 185 36 ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΤΗΛ.: 210-41 82 591, 210-4537521, Φαξ: 210-45 32 911

Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή (ολική, μερική, περιληπτική, κατά παράφραση ή διασκευή απόδοσης) του περιεχομένου του περιοδικού με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσεως ή άλλο), χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.
Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:	ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ
Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΪΝΧΑΟΥΕΡ
Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΡΤΕΜΑΚΗΣ
Γ΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:	ΑΝΝΑ ΠΑΤΕΣΤΗ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:	ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ-ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ
ΟΙΚΟΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ:	ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΑΝΔΡΕΑΔΗ
ΥΠΕΥΘ. ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ & ΔΗΜΟΣ. ΣΧΕΣΕΩΝ:	ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ:	ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΛΑΜΟΣ
	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΑΡΑΚΑΗΣ
	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΟΥΛΙΕΡΗ
	ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

Ετήσιες συνδρομές Μελών και πάσης φύσεως έκτακτες οικονομικές εισφορές Μελών και Φίλων του Συλλόγου μπορούν να κατατεθούν και στο Λογαριασμό 071/296045-13 της Εθνικής Τράπεζας

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Τμήμα του τείχους του αρχαίου πειραιϊκού
περιβόλου κατά μήκος της Πειραιϊκής Χερσονήσου

“ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ”

ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ για ν' αποδοθεί επιτέλους “δικαιοσύνη” στον Πειραιά από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς δεν είναι νέο, ούτε διατυπώνεται για πρώτη φορά από τις στήλες αυτές. Παλαιότερα - το 1963, αν δεν μας απατά η μνήμη - ένας ένθερμος Πειραιολάτρης, ο αλυσμόνητος Αργύρης Ν. Κωστέας, πρόεδρος τότε του Φυσιολατρικού - Μορφωτικού Ομίλου “ο Πλάτων”, είχε οργανώσει με τον όμιλό του στο Φουαγιέ του Δημοτικού Θεάτρου μία έκθεση με τον τίτλο “Δικαιοσύνη στον Πειραιά” και με εικαστικό - φωτογραφικό υλικό και άλλα “ντοκουμέντα” (όπως δημοσιεύματα του τύπου, έγγραφα κλπ), που είχε ως στόχο να υπογραμμίσει μιαν αλήθεια: Ότι το κράτος είχε επιδεικτικά αγνοήσει τον Πειραιά και ήταν έκδηλη η αδιαφορία του για την ικανοποίηση αιτημάτων του Δήμου και πειραιϊκών συλλογικών φορέων για την αντιμετώπιση σοβαρών θεμάτων της πόλης που εκκρεμούσαν. Και βεβαίως είχε εστιάσει το ενδιαφέρον της έκθεσης στο αίτημα της επιστροφής των χαλκίνων αγαλμάτων αρίστης τέχνης (Κούρου - Απόλλωνος, Αθηνάς, Αρτέμιδος κ.α.) που αποκαλύφθηκαν στον Πειραιά το 1959 και είχαν - τότε - μεταφερθεί στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με την πρόφαση του καθαρισμού και της συντήρησής τους αλλά ουσιαστικά με την πρόθεση να παραμείνουν οριστικά στην Αθήνα. Παράλληλα, στην έκθεση, προβαλλόταν έντονα το αίτημα της ανέγερσης νέου κτηρίου του Αρχαιολογικού Μουσείου της πόλης μας, εφόσον το παλαιό μικρό κτήριο του Μουσείου, στην οδό Φιλελλήνων, ήταν ακατάλληλο για να εκτεθούν σ' αυτό τα αγάλματα.

• ΤΕΛΙΚΑ, το νέο κτήριο του Μουσείου θεμελιώθηκε το 1966. Αλλά χρειάστηκε να περάσουν δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια για να αποπερατωθεί και να λειτουργήσει το 1981. Επίσης χάρη στην καθολική κινητοποίηση των Πειραιωτών - με πρωτοβουλία των τοπικών πολιτιστικών φορέων και κυρίως της “Φιλολογικής Στέγης” - τα χάλκινα αγάλματα επιστράφηκαν, τον Φεβρουάριο του 1983 - και από τότε εκτίθενται σε δύο ειδικές αίθουσες του νέου κτηρίου του Μουσείου. Δυστυχώς όμως εδώ και τρία περίπου χρόνια το Μουσείο **παραμένει κλειστό** και οι σχετικές εργασίες διαρρυθμίσεώς του, για την εκτέλεση των οποίων αποφασίστηκε η αναστολή της λειτουργίας του, προχωρούν με βραδύτατο ρυθμό. Έτσι τα σπουδαία αυτά έργα τέχνης - και όλα τα άλλα αξιόλογα εκθέματα του Μουσείου - δεν είναι προσιτά σε κανέναν, αφού όσοι επιθυμούν να το επισκεφθούν, Έλληνες και ξένοι, βρίσκονται αντιμέτωποι με την ψυχρή και άχρωμη “επιγραφή” που υπενθυμίζει ότι το Μουσείο είναι κλειστό.

• ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ απευθύνεται στον νέο υπουργό Πολιτισμού **κ. Μιχ. Λιάπη**: **Ως πότε** το Μουσείο θα παραμένει **κλειστό**; Δεν μπορεί να εξακολουθήσει αυτός ο τόπος όχι απλώς να αγνοείται αλλά και να αδικείται κατάφωρα. Ας παρέμβει, λοιπόν, αποφασιστικά για να λειτουργήσει το Μουσείο. Και ταυτόχρονα ας επιδείξει το ανάλογο ενδιαφέρον για την αντιμετώπιση και όλων των άλλων θεμάτων που έχουν άμεση σχέση με την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και - ευρύτερα - με την πολιτιστική ζωή του Πειραιά (ενοποίησης του χώρου των αρχαίων Πυλών, αποχωμάτωσης και ανάδειξης του Κονώνειου τείχους στην Πειραιϊκή Χερσονήσο, έναρξης εργασιών για την αποκατάσταση του Δημοτικού Θεάτρου κ.α. Είναι, νομίζουμε, **χ ρ ε ο ς** του η απόδοση στοιχειώδους **δικαιοσύνης** σ' αυτό τον τόπο, με τη μακρά ιστορία και την εξίσου μακρά και σημαντική πολιτιστική παράδοση, που κινδυνεύει να υποβαθμιστεί πλήρως και να παραμείνει - όπως ίσως επιθυμούν μερικοί - μια **ΠΟΛΗ ΧΩΡΙΣ ΜΝΗΜΗ**.

ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

Η ΑΠΟΨΗ ΜΑΣ

Μουσεία και πόλη

ΓΙΑΝΝΗ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
Προέδρου "Συνλόχον Φίλων
Αρχαιολογικού Μουσείου Πειραιά"

α Μουσεία, τα πολιτιστικά και συνεδριακά κέντρα, τα θέατρα, οι πινακοθήκες, οι πολυχώροι έκφρασης και δημιουργίας, μπορούν να αποτελέσουν τον μοχλό για μια γενικότερη ανασυγκρότηση της πόλης.

Η δημιουργία νέων πόλων προσέλκυσης του κοινού στα πολιτιστικά δρώμενα, αλλά και το ζωντάνεμα και η αναδιάταξη παλαιών, δίνουν μια νέα διάσταση στη σύγχρονη πολεοδομία. Αποτελούν μια νέα ευκαιρία ανάπτυξης και αναδόμησης του αστικού περιβάλλοντος.

Η μελέτη για χωροταξική ανάπτυξη ως το 2015, του ευρύτερου πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας και του Πειραιά, επιφυλάσσει έναν ειδικό ρόλο στα Μουσεία και στα μεγάλα Πολιτιστικά Κέντρα.

Οι επιστήμονες του χώρου (χωροτάκτες, πολεοδόμοι) διαβλέπουν τη μεγάλη σημασία που έχουν τα Μουσεία στο γενικότερο σχεδιασμό και αποδίδουν σ' αυτά ένα κεντρικό ρόλο. Ιδιαίτερα στην Αθήνα δημιουργείται έ-

νας μεγάλος άξονας που περιλαμβάνει μια τεράστια περιοχή από το "Χίλτον" μέχρι την οδό Πειραιώς.

Τα Μουσεία προσδίδουν μια μεγάλη αίγλη στην πόλη και για τους κατοίκους της αλλά και για τους επισκέπτες της. Δημιουργούν ευκαιρίες

*Τα Μουσεία
προσδίδουν μεγάλη
αίγλη στην πόλη.
Δημιουργούν ευκαιρίες
αναγέννησης του
πολιτισμού και
μεγάλης έκτασης
αναδιατάσεων*

αναγέννησης του πολιτισμού και μεγάλης έκτασης αναπλάσεων.

Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στην Πατησίων, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στο Ν. Κόσμο, η νέα Εθνική Λυρι-

κή Σκηνή στον "Ιππόδρομο", το Μουσείο Μπενάκη στην οδό Πειραιώς διαμορφώνουν νέα δεδομένα για τις αντίστοιχες περιοχές.

Το Αρχαιολογικό μας Μουσείο ασφυκτιά από τη γύρω πυκνή δόμηση. Το ίδιο και εμβληματικά μνημεία, όπως το Δημοτικό Θέατρο, η Δημοτική Πινακοθήκη (παλιό Ταχυδρομείο) κ.α.

Με αφορμή το χωροταξικό σχέδιο πρέπει ν' ανοίξει μια συζήτηση για την αναδιάταξη του χώρου στην πόλη μας με όρους μέλλοντος. Να βάλουμε στο επίκεντρο περιοχές όπως ο Άγιος Διονύσιος, του Ρετσίνα (Λεύκα), τα Καμίνια, η οδός Πειραιώς, οι παλιοί βιομηχανικοί χώροι, ώστε να ενταχθούν σ' ένα γενικότερο σχεδιασμό ριζικών αλλαγών, μετατρέποντάς τους σε ζωντανά κύτταρα πολιτισμού και ανάπτυξης.

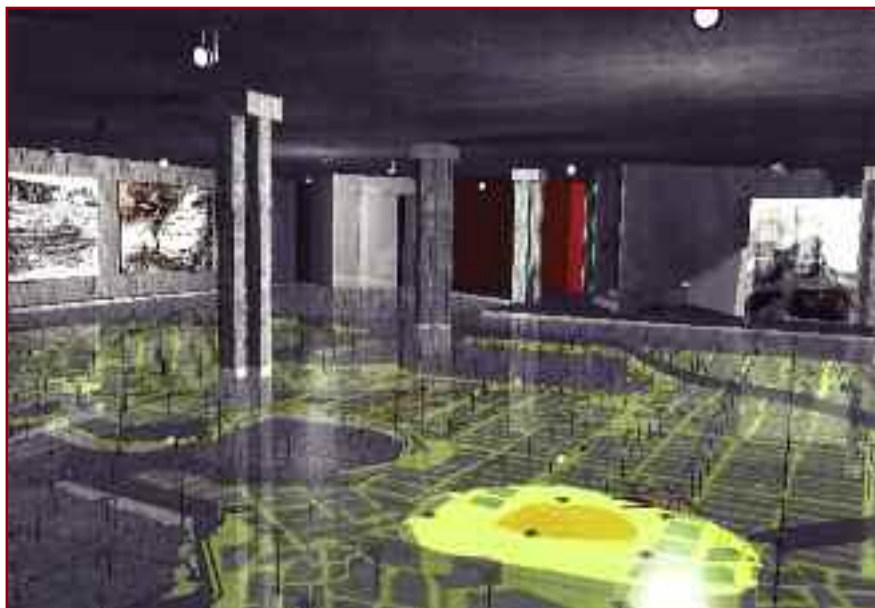
ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ Η ΠΟΛΗ

Τον ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΪΝΧΑΟΥΕΡ
Αρχαιολόγον - τ. Εφόρον Αρχαιοτήτων

Μουσείο της αρχαίας πόλης του Πειραιά (εξωτερικό)

Μουσείο της αρχαίας πόλης του Πειραιά (εσωτερικό με μακέτα πόλης)

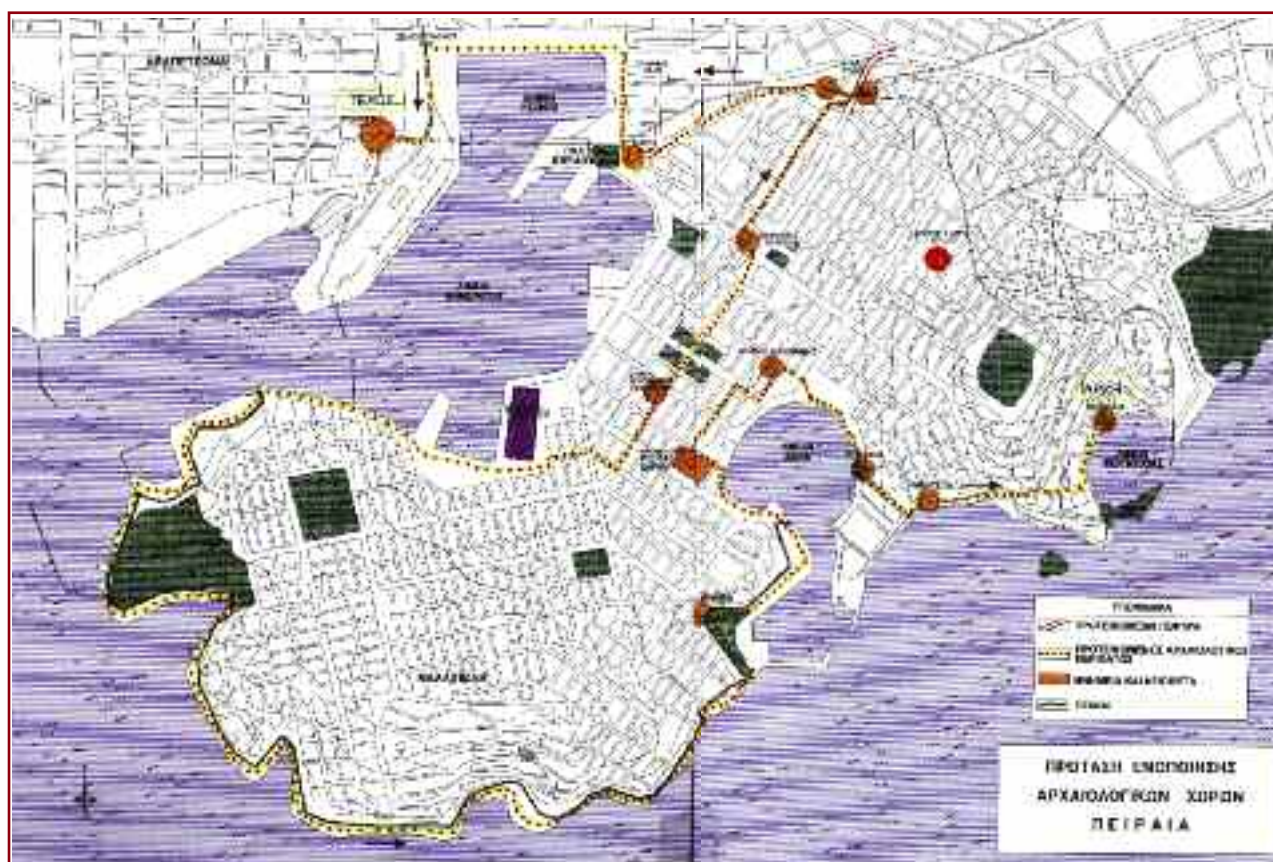
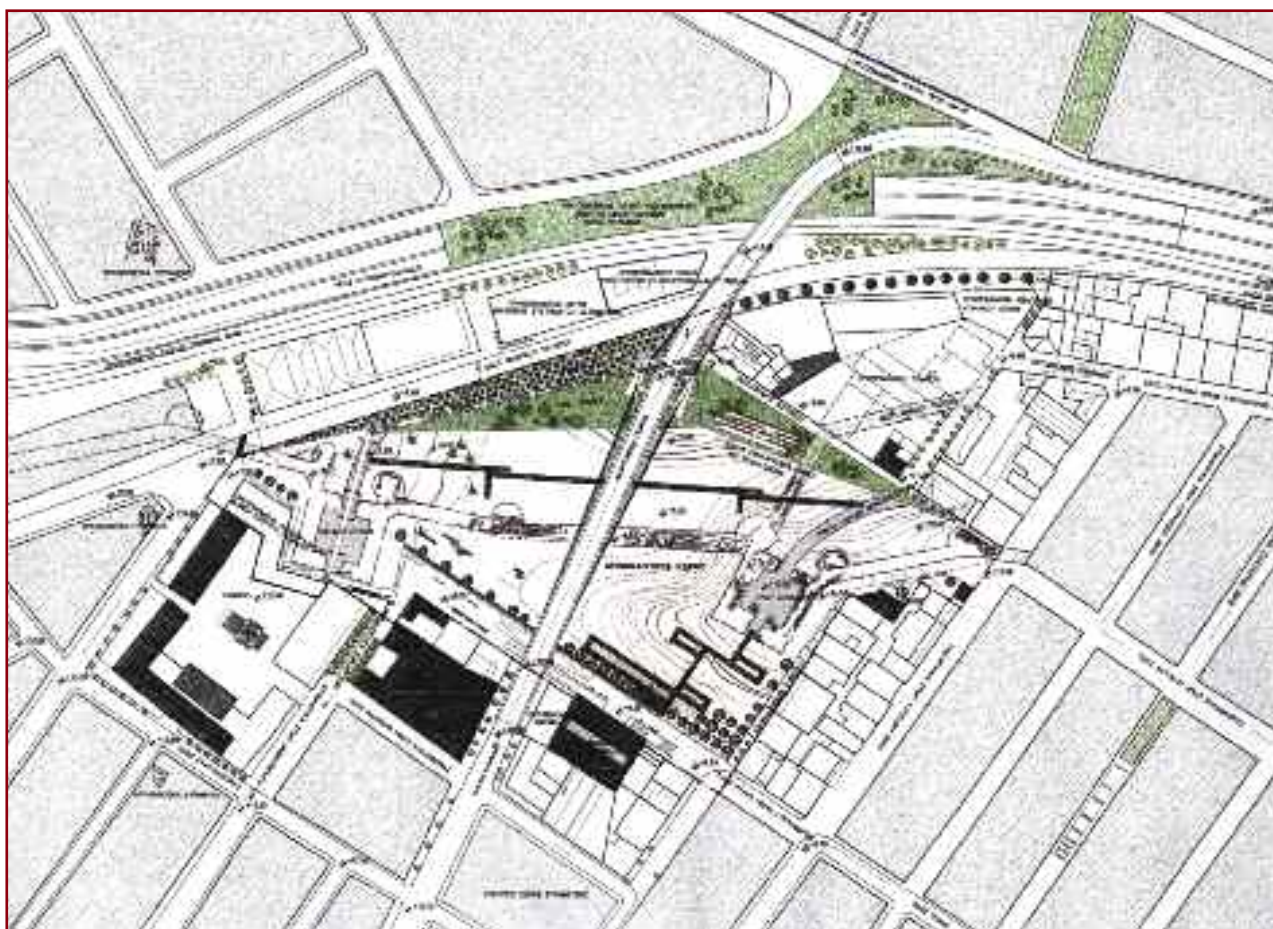
"Εκεί κάτω στα βράχια της Φρεαττύδας, που καθημερινά μας πήγαινε την αδελφήν μου κι εμένα η γιαγιά μας, ανάμεσα στα τραχιά εκείνα βράχια, όπου η αύρα έσειεν απαλά το μίσχο του φυτού που φύτρωνε στις κουφάλες των βράχων, στο χώμα το θεοφόρο το σπαρμένο από τα θραύσματα των αγγείων, ανάμεσα στα χαίνοντα πηγάδια που μου μιλούσαν για τους αρχαίους κατοίκους αυτής της γης, της γης μου, εμόρφωνα τη συνείδησή μου και έπλαθα την ιστορία μου"

Δημήτρης Πικιώνης, 1958

Είναι γενική η διαπίστωση για την κρίση που περνούν οι κλασσικές σπουδές, καθώς ολοένα μεγαλώνει το χάσμα ανάμεσα στη σύγχρονη τεχνολογική και καταναλωτική κοινωνία και τα ιδανικά του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Εξαίρεση στη γενική αυτή διαπίστωση φαίνεται να αποτελεί η ελληνική αρχαιολογία: Τα αρχαιολογικά ευρήματα, ακόμη και τα πιο ευτελή, αντιμετωπίζονται ως ανεκτίμητοι θησαυροί, τα αρχαιολογικά θέματα έχουν την πρώτη θέση στην ειδησεογραφία των εφημερίδων, ενώ ο θαυμασμός για τους προγόνους σε ορισμένους τουλάχιστον κύκλους ξεπερνά τα όρια της λογικής.

Δύσκολα, ωστόσο, κρύβεται πίσω από όλ' αυτά, η απογοήτευση για τα εξωεπιστημονικά και εξωπολιτισμικά αίτια και τη

ΜΕΛΕΤΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΥΛΕΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

γνησιότητα αυτού του ενδιαφέροντος, καθώς βλέπουμε να το μονοπωλούν εκείνες ακριβώς οι πλευρές της αρχαιότητας, η πολυτέλεια και η τεχνολογία του καθημερινού βίου, για τις οποίες η κλασσική Ελλάδα φαίνεται να ενδιαφερόταν το λιγότερο. Είναι ευνόητη κάτω από αυτές τις συνθήκες η υποψία ότι το ζητούμενο δεν είναι η πραγματική προσφορά εκείνου του πολιτισμού αλλά ο καθρέφτης του δικού μας.

Το ερώτημα που τίθεται για μας σήμερα είναι διπλό: αφορά πρώτον, στην αμφισβήτηση των αξιών του αρχαίου κλασσικού πολιτισμού, δεύτερον, στον τρόπο διαχείρισης της κλασσικής κληρονομιάς. Θεωρώντας τις αξίες αυτές ως δεδομένες (πάνω σ' αυτή την προϋπόθεση στηρίχθηκαν και αυτό το σκοπό υπηρέτησαν τα προηγηθέντα άρθρα του περιοδικού μας) θα εντοπίσουμε την προσοχή μας στον πιο αποτελεσματικό τρόπο προσέγγισης, μέσα σ' αυτό το πνεύμα, των αρχαίων μνημείων. Είναι αυτό που θα ονομάζαμε την πραγματική (ουσιαστική) διάσωση των αρχαίων. Η *"σωτηρία των αρχαίων"* -αυτή η μαγική λέξη και συγχρόνως κατηγορική προσταγή για όσους έχουμε αναλάβει τη διαχείριση αυτής της κληρονομιάς- είναι η λέξη - κλειδί για την κατανόηση της ουσίας της κρίσης και πιθανόν για το ξεπέρασμά της. Η ουσία είναι ότι αυτή δεν μπορεί να περιορισθεί στη φυσική διατήρηση του αρχαίου, στην αδιέξοδη αποθήκευση άμορφων ερειπίων, των οποίων εξάλλου έχει ως επί το πλείστον καταστραφεί το αρχαιολογικό περιβάλλον, με σκοπό τη μελλοντική έρευνα ή τεραστίων όγκων αδιάφορων (αχαρακτήριστων και συχνά αταύτιστων) οστράκων, πολύ δε λιγότερο να ταυτισθεί με αυτά.

Η αρχαία παράδοση δεν υπάρχει για μας παρά μόνο στο βαθ-

μό που ανανεώνοντας συνεχώς το ενδιαφέρον μας γι αυτήν την κρατούμε ζωντανή στη συνείδησή μας, όπως δεν υπάρχει για το κοινό, όσο δεν την κρατάμε επίκαιρη και προσιτή σ' αυτό. Η *"σωτηρία του αρχαίου"* δεν είναι συνεπώς δυνατόν να περιορίζεται στα αστυνομικά μέτρα, που θα προστατεύσουν τη φυσική ακεραιότητά του και στην ανασκαφή, που θα το αποκαλύψει, εργασίες στις οποίες συνήθως αναλίσκεται ο αρχαιολόγος. Το ουσιαστικό έργο είναι αυτό που ακολουθεί ή τουλάχιστον που πρέπει να ακολουθεί την ανασκαφή. Είναι, πρώτον, η επιστημονική επεξεργασία και αισθητική ερμηνεία του μνημείου και είναι, δεύτερον, η ανάδειξή του, η φροντίδα για τη συνεχή -με κάθε τρόπο- παρουσία του στη ζωή της σύγχρονης πόλης, έτσι ώστε αυτό να μπορεί να λειτουργήσει δημιουργικά: το αρχαίο θεμέλιο που θα ενταχθεί στην αρχαία πόλη θα θυμίζει τη λαμπρή πολεοδομία της, το άγαλμα, το ανάγλυφο ή το αγγείο που θα στολίσουν το Μουσείο, θα τεκμηριώσουν τον τρόπο ζωής, τις λατρείες και την αίσθηση του ωραίου των δημιουργών τους.

Ως παράδειγμα μιας πρότασης *"σωτηρίας του αρχαίου"* με τη διπλή έννοια που δώσαμε προηγουμένως, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την περίπτωση των αρχαιοτήτων του Πειραιά. Οχι μόνο γιατί είναι η πόλη μας. Το ρόλο αυτό ο Πειραιάς διεκδικεί αυτοδίκαια για πολλούς λόγους: την ιστορικότητα της πόλης και τον πλούτο της ανασκαφικής πληροφόρησης, τη λόγω της περιορισμένης έκτασης και της σχετικά μικρής διάρκειας της ζωής του -συνεπώς και των περιορισμένων μεταγενέστερων επεμβάσεων- καλή διατήρηση των μνημείων, τα οποία επιπλέον συμπίπτουν με τους χώρους αναψυχής της πόλης, το πρότυ-

πο ιπποδάμειο σχήμα και την ύπαρξη των τριών λιμανιών (στοιχείων που διευκολύνουν την αποκατάσταση).

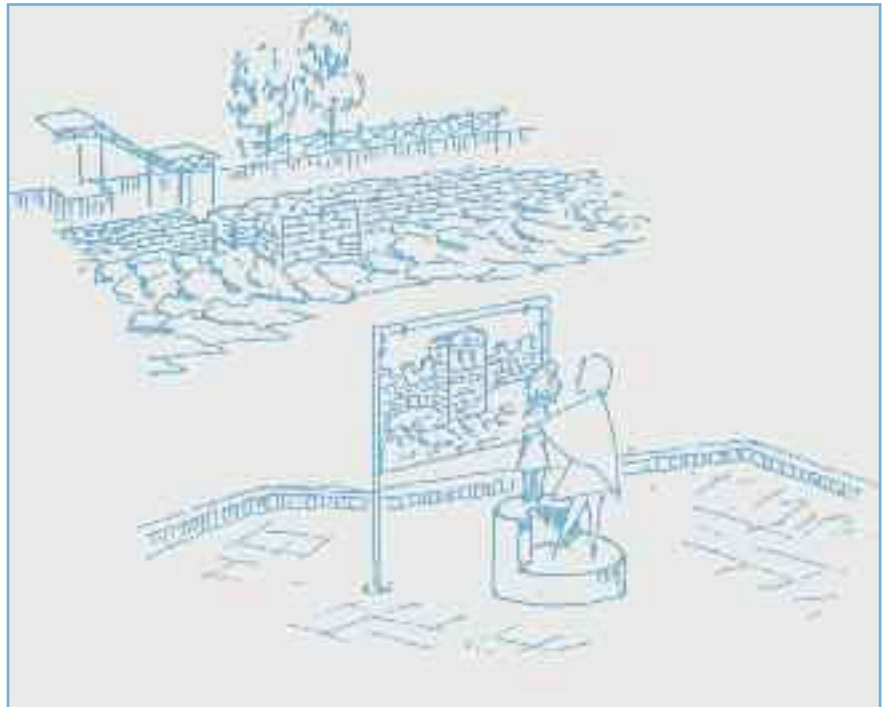
Το πρώτο σκέλος της πρότασης αφορά στη σύνταξη του χάρτη της αρχαίας πόλης, που θα συνόδευε ο απαραίτητος υπομνηματισμός με τα ανασκαφικά στοιχεία για τη χρήση και τη χρονολόγηση των κτηρίων, το σύστημα των οδών, πλατειών και υδραγωγείων, τη λειτουργία του λιμανιού και του ναυστάθμου, την εξαιρετικής διατήρησης οχύρωση και τα λατομεία. Αυτό είναι ένα έργο εφικτό με τη συνεργασία της Εφορείας και ενός -ας το ονομάσουμε- *"Κέντρου μελέτης της αρχαίας πόλης του Πειραιώς"*, με το οποίο θα μπορούσαν να συνεργασθούν όσοι δούλεψαν στον Πειραιά. Η δημοσίευση θα αποτελούσε ένα μνημειώδες έργο και μια κεντρικής σημασίας προσφορά στη γνώση της ιστορίας της θεμελίωσης της αθηναϊκής ναυτικής δύναμης, αλλά και της πολεοδομίας, ένα έργο το οποίο η Ελλάδα από καιρό οφείλει στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Διαφορετικής φύσης αλλά εξίσου επείγουσα είναι η ανάγκη αποκατάστασης της καθημερινής επαφής του κατοίκου της πόλης -όπως και του επισκέπτη- με την υπόγεια ζωή του αρχαίου Πειραιά, έτσι ώστε η αρχαία πόλη να αποτελέσει σταδιακά για τον Πειραιώτη, όπως π.χ. συμβαίνει με τον κάτοικο της Ρώμης, ένα στοιχείο της καθημερινότητάς του, το οποίο με την παρουσία του και μόνο θα αποτελεί μια συνεχή αναφορά στην ιστορία της πόλης, που θα τρέφει την περηφάνεια του πολίτη, αλλά και το σεβασμό του γι' αυτό που η πόλη εκπροσωπεί. Η φυσική επαφή με τα μνημεία και το πειραικό τοπίο ενός Πικιώνη και ενός Τσαρούχη, έχει βέβαια χαθεί εδώ και καιρό, όταν -μετά τον πόλεμο και οριστικά με τη

Δικτατορία- τα περήφανα τείχη και οι πύλες άρχισαν να μπαζώνονται και κινδύνευσαν να εξαφανιστούν κάτω από τα σκουπίδια του οργανισμού του λιμανιού και τα τραπεζοκαθίσματα των παραλιακών ταβερνεϊών. Είναι δύσκολο να γυρίσει κανείς πίσω τον τροχό της ιστορίας. Δεν μιλούμε ωστόσο για κάποιο άπιαστο όνειρο. Τα σχέδια υπάρχουν και αρκεί η θέληση των πολιτών, των φίλων του Μουσείου, όλων εκείνων που κατά διαστήματα υποστήριξαν το δύσκολο έργο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και -όπως πάντα ελπίζουμε- ενός φωτισμένου δήμαρχου, για να αρχίσει να ξαναγεννιέται και να ξανακατακτά το παρελθόν και την αξιοπρέπειά της η ωραία αυτή πόλη, τις αρχαιότητες και τις παραλίες της οποίας τόσες πολλές άλλες θα ζηλεύανε.

Πρακτικά, ο στόχος είναι η δημιουργία ενός δικτύου πεζοδρόμων - περιπάτων γύρω από ένα κεντρικό άξονα που θα ένωνε τις πύλες του άστεως με τα μνημεία της ιπποδάμειας πολεοδομίας, του ναυστάθμου, του εμπορικού λιμένος και της οχύρωσης. Το δίκτυο θα ενωνόταν στο Μουσείο -κεντρικό σημείο ενημέρωσης για τον αρχαίο βίο και την αρχαία τέχνη και πνευματικό κέντρο του Πειραιά- με το δρόμο που θά έζωνε την Πειραική, συνοδεύοντας τον επισκέπτη σε ένα περίπατο δίπλα στο παραθαλάσσιο τείχος.

Στην αφετηρία του δικτύου επίσκεψης του Πειραιά, στην είσοδο της νέας όπως και της αρχαίας πόλης, έχει ήδη αρχίσει η ενοποίηση του χώρου των αρχαίων πυλών, η οποία με την ολοκλήρωσή της θα συμπεριλάβει σε ένα "Αρχαιολογικό πάρκο των Πυλών" ολόκληρο το χώρο μεταξύ των οδών Διοτόμου, Ευριπίδου, Πύλης και Ομηρίδου Σκυλίτση. Στο σημείο αυτό ένα νέου τύπου Μουσείο του Αρ-

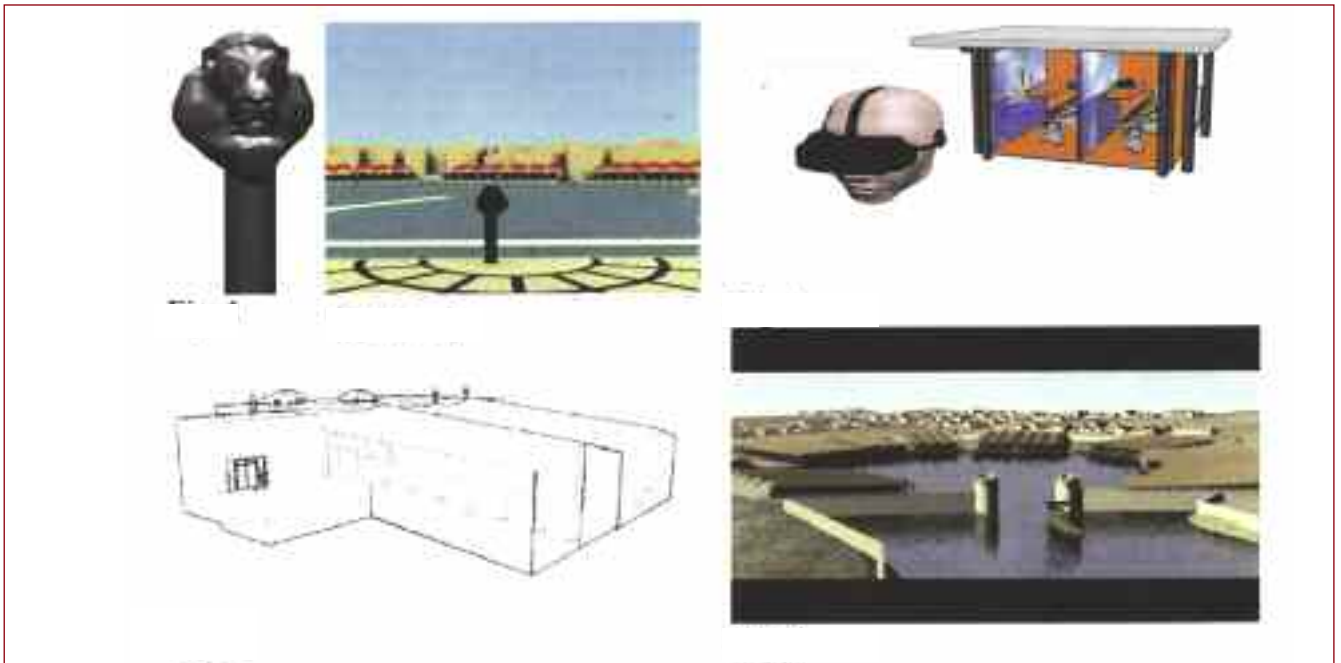
Πρόταση προοπτικής αναπαράστασης του τείχους στην Πειραική

χαίου Πειραιά (που έχει ολοκληρωθεί) προβλέπεται να ενημερώνει τον επισκέπτη για την ιστορία, τα μνημεία και τη ζωή της αρχαίας πόλης χάρη σε ένα συνδυασμό από μακέτες, όπως αυτή της πόλης του Πειραιά, αναπαραστάσεις σε φυσικό μέγεθος των τειχών, οικιών και νεωσοίκων με χρήση αρχαίων αρχιτεκτονικών μελών που θα συμπληρώνουν αναπαραστάσεις σε εικονική πραγματικότητα και ενημερωτικές ταινίες.

Την ενημέρωση θα συμπληρώνουν κατά μήκος του δικτύου κατατοπιστικές πινακίδες που θα δίνουν τη γραφική αναπαράσταση επιλεγμένων σημείων της διαδρομής στην αρχαιότητα. Η εικόνα του αρχαίου θα ολοκληρώνεται -εκεί που το επιτρέπει ο χώρος- με την προβολή πάνω σε ένα υαλοπίνακα της αναστηλωμένης μορφής του μνημείου ή ακόμη, μέσω ενός τηλεσκοπίου, σε συνδυασμό ενδεχομένως με κάποιο φίλμ εικονικής πραγματικότητας, της δραστηριότητας του χώρου, π.χ. του εμπορικού

λιμανιού και του ναυστάθμου με τα πλοία να έρχονται και να φεύγουν, των πυλών με τα αμάξια και τον κόσμο να μπαίνουν βγαίνουν κ.λπ.

Η μερική αναστήλωση των ερειπίων στα πιο καίρια σημεία της διαδρομής, όπως είναι οι πύλες, ένας πύργος του τείχους της ακτής και κάποια στοιχεία των αρχαίων σπιτιών, των νεωσοίκων και της Σκευοθήκης θα μπορούσε επιπλέον να δώσει στον επισκέπτη ή τον περιπατητή την άμεση εντύπωση του όγκου και γενικά της φυσικής παρουσίας των μνημείων ή - στην περίπτωση των νεωσοίκων- ακόμη και της λειτουργίας τους π.χ. με την αποκατάσταση δίπλα στα ερείπια των νεωσοίκων, ενός κωπηλατικού μηχανισμού τριήρους σε φυσικό μέγεθος, που θα επέτρεπε σε όποιον ήθελε να συμμετάσχει ο ίδιος ως κωπηλάτης του αθηναϊκού στόλου σε μια ναυμαχία (υπάρχει σχετική πρόταση από το Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Δανίας). Διαλέξεις στο χώρο του νέου Μουσείου, προσωρινές εκθέσεις όπου θα παρουσιάζονται κάθε φορά τα

Προτάσεις προβολής των νεωσοίκων της Ζέας (Από το Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Δανίας)

νέα αρχαιολογικά ευρήματα, ενδεχομένως παραστάσεις δράματος ή απαγγελίες στο θέατρο του Αρχαιολογικού Μουσείου θα μπορούσαν να συμπληρώνουν, το φιλόδοξο πρόγραμμα "επανεπένταξης" των αρχαίων στο παρόν της πόλης.

Έτσι, με διάφορους τρόπους, άμεση αντίληψη, πληροφόρηση, παιχνίδι, συμμετοχή -προσαρμοσμένους στην ηλικία και το επί-

πεδο του επισκέπτη- θα καταφέρουμε ίσως να του δώσουμε μια αξέχαστη εμπειρία, να εξοικειώσουμε τον πολίτη με την παρουσία της αρχαίας πόλης και να τον κερδίσουμε για την υπόθεσή της. Θα ρωτήσει κάποιος δικαιολογημένα: αρκούν αυτά για την αναγέννησή της, για την ονειρεμένη αναβάθμιση της ζωής της πόλης μας ή της Ελλάδας; Πρέπει να ομολογήσουμε ότι ως εκεί

φθάνει η προσφορά της αρχαιολογίας. Τα παραπέρα, η πραγματική σωτηρία (επιβίωση) των αρχαίων ως μέρος της υπαρκτής έγνοιας μας, ως αίτημα για την αλλαγή της ζωής μας και ως εφαλτήριο για το ποιητικό ξεπέρασμα της καθημερινότητας μας, είναι υπόθεση της παιδείας μας γενικότερα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΪΝΧΑΟΥΕΡ

ΣΗΜΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΕΣ πυρκαγιές του Αυγούστου σε όλη την Ελλάδα - και ιδιαίτερα στην Πελοπόννησο, την Εύβοια και την Αιτωλοακαρνανία - πήραν, πράγματι, τραγικές διαστάσεις. Και τραυμάτισαν θανάσιμα - θα μπορούσε κανείς να πει - την υποδομή της χώρας σε δασικό πλούτο - μια υποδομή που έχει άμεση σχέση με την υγεία και με τη ζωή όλων μας. Ακόμα στοίχισαν τη ζωή δεκάδων αθώων ανθρώπων, ενώ εκατοντάδες άλλοι βρέθηκαν κυριολεκτικά στο δρόμο. Και - ας σημειωθεί - κινδύνεψε να τυ-

λιχθεί στις φλόγες και το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας, χωρίς δυστυχώς ν' αποφευχθούν σοβαρές καταστροφές στον περιβάλλοντα αρχαιολογικό χώρο.

• ΚΑΙΡΟΣ είναι πλέον να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για να διασφαλιστεί η προστασία των δασικών μας εκτάσεων και να προβλέπονται αυστηρότατες ποινές για τους επίδοξους εμπρηστές. Αν δεν θέλουμε να ξαναδούμε το εφιαλτικό αυτό ολοκαύτωμα. Και να θρηνήσουμε κι άλλα θύματα. Μια δεύτερη τέτοιας έκτασης καταστροφή δεν θα είναι απλώς απαράδεκτη αλλά θα ισοδυναμεί - χωρίς υπερβολή - με εθνικό έγκλημα.

• ΟΙ ΣΤΗΛΕΣ αυτές εκπέμπουν το Σήμα Κινδύνου. Και θέλουμε να πιστεύουμε ότι οι αποδέκτες του - οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες - θα το λάβουν εγκαίρως. Και πρωτίστως θα αντιληφθούν αυτή τη φορά τη σημασία του.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 2008 ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

**Αρχισε ήδη και ολοκληρώνεται η
μεταφορά
των γλυπτών από τον Ιερό Βράχο
στο νέο κτήριο του Μουσείου**

ΑΠΟΚΤΗΜΑ όχι μόνο για την Αθήνα και την Ελλάδα αλλά και για όλη την πολιτισμένη ανθρωπότητα είναι το *Νέο Μουσείο της Ακρόπολης*, στο οποίο άρχισε ήδη (από την Κυριακή 14 Οκτωβρίου) η μεταφορά των αρχαιοτήτων από το παλαιό Μουσείο - που διέκοψε τη λειτουργία του στις 2 Ιουλίου, ύστερα από 133 χρόνια -, η οποία και θα ολοκληρωθεί σε τρεις περίπου μήνες. Η μεταφορά γίνεται με γερανούς ειδικών προδιαγραφών και - ως σημειωθεί ότι οι αρχαιολογικοί αυτοί θησαυροί είναι η πρώτη φορά, που, μετά από 2500 χρόνια, μετακινούνται από τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης.

- Μία λίθος από τη βόρεια ζωφόρο του Παρθενώνα, βάρους 2 1/2 τόνων, που απεικονίζει ένα νέο που σέρνει βόδια, ήταν το πρώτο έκθεμα που μεταφέρθηκε στο *Νέο Μουσείο της Ακρόπολης*, με ένα εγχείρημα που έχει χαρακτηριστεί ως *“η μεταφορά του αιώνα”*. Οι τεράστιοι γερανοί παραλαμβάνουν από τον Ιερό Βράχο τα πρώτα γλυπτά αριστουργήματα και αφού με τους βραχίονές τους διασχίσουν απόσταση 310 μέτρων, τα εναποθέτουν στο *Νέο Μουσείο* και στις αίθουσες όπου θα εκτεθούν. Η μεγάλη επιχείρηση μεταφοράς των ελληνικών θησαυρών, που αποτελούν κληρονομιά για ολόκληρη την ανθρωπότητα, θα διαρκέσει δύο μήνες, ίσως και περισσότερο μέχρι να ολοκληρωθεί.

- Συνολικά από το παλαιό Μουσείο θα μεταφερθούν 246 βαριά αρχαϊκά και κλασικά αριστουργήματα με συνολικό βάρος 113 τόνων. Παράλληλα στις αποθήκες εκτιμάται ότι υπάρχουν 4.000 μικρότερα αντικείμενα, τμήματα γλυπτών, θραύ-

σματα κλπ βάρους 124 τόνων. Συνολικά, δηλαδή, τα εκθέματα που θα μεταφερθούν στο νέο Μουσείο της οδού Μακρυγιάννη ανέρχονται σε 4.246 με συνολικό βάρος 237 τόνων. Επίσης όλα τα εκθέματα, πριν αρχίσει η διαδικασία συσκευασίας και μεταφοράς, καταγράφηκαν και αποτυπώθηκαν.

- Η διαδικασία προβλέπει την αερομεταφορά 3-4 κιβωτίων την ημέρα και ένα σύνολο 150 διαδρομών που θα κάνουν τρεις ειδικοί γερανοί. Σταδιακά όλα τα γλυπτά αριστουργήματα μέσα σε ειδικά μεταλλικά κιβώτια θα κατέβουν από τη σκιά του Παρθενώνα και θα τοποθετηθούν στο υπερσύγχρονο *Νέο Μουσείο*, μέσα από τη διαδικασία αυτή που δικαίως χαρακτηρίστηκε ως *“η μεταφορά του αιώνα”*.

- Τέλος, σε ό,τι αφορά το κόστος μεταφοράς, αυτό ανέρχεται σε 1.605.500 ευρώ. Το ύψος της ασφάλισης των εκθεμάτων ανέρχεται σε 400 εκατ. ευρώ και η κάλυψη αφορά κάθε δυνατικό κίνδυνο (φυσικά φαινόμενα, σεισμό, εκρήξεις, προσκρούσεις, λανθασμένη εργασία, ελαττωματικό υλικό κ.λπ.).

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΤΑ επίσημα εγκαίνια του *Νέου Μουσείου της Ακρόπολης* προβλέπονται για το τέλος του επομένου έτους (2008) ή τις αρχές του 2009. Ωστόσο πριν από τα επίσημα εγκαίνια θα ισχύσει η πρόταση του προέδρου του *“Οργανισμού Ανέγερσης του Νέου Μουσείου Ακρόπολης”* καθηγητή κ. Δημήτρη Παντερμαλή, να δέχεται το Μουσείο επισκέπτες και κατά τη διάρκεια των εργασιών: *“Πιστεύουμε - υποστηρίζει ο κ. Παντερμαλής - ότι το κοινό πρέπει να μην α-*

ποκλειστεί από την πιο γοητευτική στιγμή ενός μουσείου, που είναι το στήσιμό του”.

ΣΗΜ.: Τα πληροφοριακά στοιχεία για τη σύνταξη του κειμένου αυτού έχουν ληφθεί από την εφημερίδα *“ΕΘΝΟΣ”* (της 12ης και 14ης Οκτωβρίου 2007).

Η ιστορία... μετακομίζει. Για πρώτη φορά, μετά από 2.500 χρόνια, τα γλυπτά της Ακρόπολης μεταφέρονται από τον Ιερό Βράχο στο νέο Μουσείο μ' ένα τολμηρό εγχείρημα, που χαρακτηρίστηκε ως η “μεταφορά του αιώνα”

ΠΕΙΡΑΪΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Αλέξανδρος Ν. Μελετόπουλος

Ένας πρωτοπόρος Πειραιώτης ερευνητής και συλλέκτης

Του ΓΙΑΝΝΗ Ε. ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΑΚΗ

Σε προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας⁽¹⁾ αναφερθήκαμε στο έργο και την ευρύτερη πειραιϊκή και εθνική προσφορά του αειμνήστου Ιωάννου Αλ. Μελετόπουλου, ενός από τους επίλεκτους, πράγματι, Πειραιώτες του περασμένου αιώνα. Αλλά και ο πατέρας του Αλέξανδρος Ν. Μελετόπουλος υπήρξε για τον Πειραιά της εποχής του μία διακεκριμένη φυσιογνωμία. Άνθρωπος με πλατιά παιδεία και με έντονες ανησυχίες έστρεψε το ενδιαφέρον του σε επιστημονικούς κλάδους, που πολλοί από τους επιστήμονες και τους ερευνητές του καιρού του ούτε υποψιάζονταν. Οι εργασίες του στη νομισματική και την επιγραφική επιστήμη υπήρξαν, τουλάχιστον μέσα στα ελληνικά πλαίσια, πρωτοποριακές. Και η διέλευσή του από τον τοπικό δημόσιο βίο αναμφισβήτητα δημιουργική και πειραιϊκά χρήσιμη.

• ΑΠΟ καταγωγή ο Αλέξανδρος Μελετόπουλος -που γεννήθηκε στον Πειραιά στις 26 Σεπτεμβρίου 1855 - ήταν γόνος μιας από τις πιο παλιές οικογένειες του τόπου μας. Ο πατέρας του Νικόλαος Μελετόπουλος (1814-1875), από τους πρώτους οικιστές του νεότερου Πειραιά, διετέλεσε επί χρόνια πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου και πρόσφερε κι αυτός πολλά στην πολιτική, την οικονομική και την κοινωνική ζωή του τόπου.

• ΜΕΤΑ τις γυμνασιακές του σπουδές, ο Αλέξ. Μελετόπουλος, γράφτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από πολύ νωρίς όμως είχε διαλέξει ο ίδιος δρόμο ολότελα διαφορετικό,

που δεν είχε καμιά σχέση με την επιστήμη του δικαίου. Στα δεκαεφτά του χρόνια ένα τυχαίο περιστατικό κίνησε για πρώτη φορά το ενδιαφέρον του για την αρχαιολογία, που έγινε αργότερα το μεγάλο πάθος της ζωής του. Συγκεκριμένα, στη διάρκεια εκσκαφών, στον κήπο Μελετοπούλου, στην περιοχή Καραβά, αποκαλύφθηκαν αρχαίοι τάφοι και σ' έναν απ' αυτούς βρέθηκαν νομίσματα και χρυσός στέφανος, που αποτέλεσαν τον πυρήνα της συλλογής του και συγχρόνως στάθηκαν η αφορμή για τη δημιουργία του κατοπινού ερευνητή. Έτσι, με την έγκριση πια του υπουργείου Παιδείας, συνέχισε τις ανασκαφές στον κήπο και στα άλλα ιδιόκτητα κτήματά του, που βρίσκονταν στην περιοχή αυτή, με αποτέλεσμα να έρθουν στο φως σπουδαία ευρήματα - μαρμάρινα ανάγλυφα, αγγεία, ενεπίγραφες πλάκες - που αργότερα (το 1900) δώρισε στο Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης μας.

• ΦΥΣΙΚΟ, λοιπόν, ήταν ο άνθρωπος, που έφηβος ακόμη, στα 1872, είχε αρχίσει να συλλέγει νομίσματα και επιγραφές και να εκδηλώνει έμπρακτα το ενδιαφέρον του για την αρχαιολογική έρευνα, να μη συγκινείται από τη νομική επιστήμη. Κι ενώ βρισκόταν στο τέταρτο έτος των σπουδών του διέκοψε τη φοίτησή του στη Νομική Σχολή και πήγε στο Παρίσι για να σπουδάσει αρχαιολογία και ιδιαίτερα νομισματική. Εκεί έμεινε τρία χρόνια. Κι όταν γύρισε, διαθέτοντας άφθονα μέσα, κατόρθωσε σύντομα να καταρτίσει μία από τις καλύτερες συλλογές αρχαίων νομισμάτων και συμβόλων, που τον κατάλογό της τύπωσε το 1884⁽²⁾.

• ΑΠΟ τότε έταξε ως σκοπό τη δημιουργία επιστημονικής νομι-

σματικής παράδοσης στη χώρα μας και τη διαφώτιση του κοινού σχετικά με την αξία των αρχαίων νομισμάτων. Με δημοσιεύματά του στον περιοδικό και τον ημερήσιο τύπο και με διαλέξεις του στην Αθήνα και τον Πειραιά προσπάθησε να πλατύνει τον κύκλο των ενδιαφερομένων για τη νομισματική επιστήμη, ενώ παράλληλα άρχισαν να εκδηλώνονται και οι πρώτες προσφορές νομισμάτων από τη συλλογή του στο Πανεπιστήμιο και στο Εθνικό Νομισματικό Μουσείο. Ακόμη στην ίδια εποχή πρέπει χρονολογικά να τοποθετηθεί και μια γενναία πράξη που ξεχωριστά τον τιμά: Η ηθική και υλική συμπαράστασή του στον Ιωάννη Σβορώνο, (1863-1922), τον κατοπινό κορυφαίο νομισματολόγο και καθηγητή του Πανεπιστημίου, ο οποίος, χάρη στην πρόθυμη ενίσχυση του Αλεξ. Μελετόπουλου, μπόρεσε να ολοκληρώσει τις ανώτερες σπουδές του στην Ευρώπη, που επηρέασαν αποφασιστικά τη σταδιοδρομία του.

• ΑΛΛΑ το ενδιαφέρον του Αλεξ. Μελετοπούλου δεν περιορίστηκε μόνο στη νομισματική. Υπήρξε ακόμη μοναδικός για την εποχή του συλλέκτης αρχαίων επιγραφών και σ' αυτόν οφείλεται η ανεύρεση και δημοσίευση της επιγραφής με τους όρους κατασκευής της "Σκευοθήκης του Φίλωνος"⁽³⁾, ενός από τα σημαντικότερα έργα του αρχαίου Πειραιά. Η επιγραφή αυτή, που βρέθηκε όπως γράφει ο ίδιος ο Μελετόπουλος, "εν τω μυχώ του λιμένος της Ζέας, παρά την διασταύρωσιν των οδών Σωτείρας (σήμερα Σωτήρος Διός) και ανωνύμου, κάτωθεν του εν Μουνιχία θεάτρου", και αποτελείται από 97 στίχους με 54 γράμματα σε καθένα απ' αυτούς, υ-

πήρξε μία από τις σπουδαιότερες αρχαιολογικές ανακαλύψεις. Γιατί όχι μόνο μας πληροφόρησε πώς ήταν κατασκευασμένη η περίφημη "Σκευοθήκη του Φίλωνος" αλλά και γιατί έδωσε παράλληλα τη δυνατότητα στους νεότερους να σχηματίσουν μια πληρέστερη ιδέα για τα τεχνικά έργα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας⁽⁴⁾. Τη σπουδαιότητα της επιγραφής, ως αυθεντικής πηγής της ναυτικής ιστορίας των Αθηνών και της τοπογραφίας του αρχαίου Πειραιά, καταδεικνύει άλλωστε και το γεγονός ότι ασχολήθηκαν, κατά καιρούς, μ' αυτήν οι διαπρεπέστεροι δικοί μας και ξένοι αρχαιολόγοι⁽⁵⁾.

• ΕΚΤΟΣ όμως από τη συγγραφή των όρων κατασκευής της "Σκευοθήκης του Φίλωνος", που βρίσκεται σήμερα στο *Επιγραφικό Μουσείο Αθηνών*, στον Αλ. Μελετόπουλο οφείλεται η συλλογή και η έκδοση πολλών άλλων επιγραφών, που πρόσφερε αργότερα στο *Επιγραφικό Μουσείο* καθώς και στο *Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά*. Ακόμη και σειρά άλλων ανυπολόγιστης αξίας αρχαιολογικών ευρημάτων -που ανάμεσά τους είναι και η θαυμάσια ψηφιδωτή κεφαλή Μεδούσης, που βρήκε μαζί με τον Ιάκωβο Δραγάτη το 1892, κοντά στους νεώσοικους του *Ομίλου των Ερετών* - πρόσφερε ο Αλ. Μελετόπουλος στα Αρχαιολογικά Μουσεία της πρωτεύουσας και του Πειραιά. Τέλος, το υπόλοιπο μέρος της αρχαιολογικής συλλογής του από 115 αντικείμενα -αγάλματα, επιγραφές, πίνακες, αγγεία κ.ά.- δωρήθηκε μετά τον θάνατό του στο *Πειραικό Αρχαιολογικό Μουσείο*⁽⁶⁾ από το γιο του Ιωάννη Μελετόπουλο (1903-1980), που από τα νεανικά του χρόνια ως το τέλος της ζωής του, συνέχισε με την ίδια συνέπεια την ωραία πατρική παράδοση, με σημαντικές δωρεές προς την πόλη του Πειραιά, παράλληλα με την αξιολογή -με το συγγραφικό έργο του- προσφορά στη νεοελληνική και ιδιαίτερα την τοπική μας ιστορία⁽⁷⁾.

• ΜΕ την ευσυνειδητή εργασία του στον τομέα της αρχαιολογικής έρευνας και με τις δωρεές του στα Αρχαιολογικά Μουσεία, που προαναφέραμε, καθώς και στο Μουσείο της *Ιστορικής και Ε-*

θνολογικής Εταιρίας, που υπήρξε και πρώτος του έφορος, ο Αλεξ. Μελετόπουλος, δικαίωσε την εγκόσμια παρουσία του και συνέβαλε θετικά στη διάσωση και την ανάδειξη των θησαυρών, που μας άφησε η ανεπανάληπτη λάμψη της ελληνικής αρχαιότητας.

*

Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. Μελετόπουλος, κινημένος από την πρόθεση να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον Πειραιά, αναμείχθηκε και στην τοπική πολιτική. Από το 1883 έως το 1914 ο πειραιϊκός λαός τον τιμούσε με την ψήφο του, εκλέγοντάς τον δημοτικό σύμβουλο ή δημαρχικό πάρεδρο. Και

Αλέξανδρος Ν. Μελετόπουλος
(1855 - 1927)

η συμμετοχή του στη διοίκηση του Δήμου υπήρξε αποδοτική σε επιτεύγματα. Ας σημειωθεί μόνον ότι η ίδρυση του *Γηροκομείου* οφείλεται στη δική του αποφασιστική παρέμβαση για την παραχώρηση από τον Δήμο του απαραίτητου οικοπέδου.

• ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ σύμβουλος του δημάρχου Θεοδ. Ρετσίνα, τον αναπλήρωσε πολλές φορές στην άσκηση των δημαρχικών του καθηκόντων, στα έτη 1889-1895. Και τα ίδια καθήκοντα άσκησε κι από τον Οκτώβριο ως τον Δεκέμβριο του 1912, στη διάρκεια της δημαρχίας του Δημοσθ. Ομηρίδη Σκυλίτση, όταν ο δήμαρχος, αν και προχωρημένος στα χρόνια, έλαβε μέρος ως έφε-

δρος εκ μονίμων ταγματάρχης του πυροβολικού στον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο. Και δεν έπαψε ποτέ, μέχρι την ύστατη ώρα της ζωής του - το 1927 - να εκδηλώνει έμπρακτα το ενδιαφέρον του για τον Πειραιά, την πόλη που γεννήθηκε, έζησε και, πραγματικά, με πάθος αγάπησε, για να της μείνει πιστός "έως θανάτου". Στις επάλξεις του πειραιϊκού καθήκοντος αναλώθηκε η ζωή του - μια ζωή αφιερωμένη στην εξυπηρέτηση ωραίων και ευγενών σκοπών δίχως κομपाσμούς και επάρσεις, αλλά με βαθύτατη συνείδηση ευθύνης και χρέους.

• Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. Μελετόπουλος στάθηκε για τον Πειραιά ένα πολύτιμο πνευματικό και ηθικό κεφάλαιο. Και η συνειδητή και έμπρακτη πειραιολατρεία του αποτελεί αναμφισβήτητα για τις νεότερες πειραιϊκές γενιές παράδειγμα προς μίμηση...

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

(1) Βλ. Γιάννη Ε. Χατζημανωλάκη: "Ιωάννης Αλ. Μελετόπουλος - Η σημαντική πειραιϊκή και εθνική προσφορά του". Περιοδικό "Πειραικό Ορόσημο" (τεύχος 13, σελ. 11-13).

(2) "Κατάλογος των αρχαίων νομισμάτων, συμβόλων και κερμάτων της συλλογής Αλεξ. Ν. Μελετοπούλου". Εν Αθήναις 1884.

(3) Βλ. Αλεξ. Ν. Μελετοπούλου: "Πειραιϊκά Αρχαιότητες: Ανέκδοτος επιγραφή. Η Σκευοθήκη του Φίλωνος". Εν Αθήναις 1882.

(4) Πρβλ. Φίλιπ. Δ. Μπούκη: "Πειραιϊκές Αρχαιότητες - Η Σκευοθήκη του Φίλωνος". Περιοδ. "Πειραικό Ορόσημο" (τεύχος 8, σελ. 8-10).

(5) Βλ. Α. Παπαγιαννοπούλου - Παλαιού: "Ο ναυτικός βίος της Ελλάδος". Περ. "Πολέμων" (παράρτημα). Σελ. 25, Αθήναι, 1957.

(6) Βλ. Θ. Α. Αρβανιτοπούλου: "Νέα προσκτήματα του Μουσείου Πειραιώς εκ της συλλογής Αλεξάνδρου Ν. Μελετοπούλου". Περ. "Πολέμων". Τομ. Γ', Εν Αθήναις, 1948.

(7) Βλ. Γιάννη Ε. Χατζημανωλάκη: "Μία εθνική προσφορά - Το έργο του Ιωάν. Αλ. Μελετοπούλου". Πειραιάς, 1974. - Πρβλ.: Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πειραιά: "Συλλογή Ιωάννου Αλεξ. Μελετοπούλου". Επιμέλεια: Ελένη Αναγνωστοπούλου - Λίτσα Μπαφούνη. Πειραιάς 1992.

Αρχαιολογικό “Πανόραμα” από

ΖΩΜΙΝΘΟΣ

ΜΙΑ ΜΙΝΩΪΚΗ ΠΟΛΗ ΣΤΟΝ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗ

Δύο χαρακτηριστικές φωτογραφίες από τα σπουδαία ευρήματα των ανασκαφών στη Μινωϊκή Ζώμινθο της Κρήτης

ΣΕ υψόμετρο 1.187 μ., στον Ψηλορείτη, αποκαλύφθηκε από την αρχαιολογική σκαπάνη του Γιάννη Σακελλαράκη και της Έφης Σακελλαράκη - Σαπουνάκη μια ολόκληρη πόλη, εφάμιλλη της Κνωσού: Η Μινωϊκή πόλη Ζώμινθος. Μια διεπιστημονική ομάδα που συνεργάζεται με τους αρχαιολόγους διεξάγει έρευνες για τον ακριβή προσδιορισμό των ανασκαφών και των ευρημάτων.

Ένα τεράστιο κτηριακό συγκρότημα 1600 τ.μ. έχει εντοπιστεί, το οποίο αποκαλύπτεται σταδιακά. Το μέγεθός του καθώς και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ευρημάτων οδηγούν τους επιστήμονες στο συμπέρασμα πως η Ζώμινθος υπήρξε ένα οργανωμένο και ισχυρό παραγωγικό, οικονομικό, κοινωνικό και θρησκευτικό κέντρο.

Τα αρχιτεκτονικά μέλη του κτηρίου έχουν διασωθεί σε καλύτερη κατάσταση απ' ό,τι τα αντίστοιχα της Κνωσού, της Φαιστού και της Ζάκρου, επειδή χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή τους ανθεκτικότερο υλικό (σκληρή πέτρα του Ψηλορείτη), ενώ στις άλλες περιπτώσεις είχε χρησιμοποιηθεί πωρόλιθος.

Το κτήριο αυτό ανήκει στον 16ο αιώνα π.Χ. και αποτελείται από ένα δαιδαλώδες ισόγειο και δύο επιπλέον ορόφους που είχαν διατηρηθεί παρά την πτώση τους από σεισμό. Σύμφωνα με τον κ. Σακελλαράκη, εκεί λειτουργούσε μια οργανωμένη βιοτεχνία και ένα εργαστήριο κεραμικής. Ενισχύεται η άποψη ότι η Ζώμινθος ήταν ένα κέντρο ελέγχου διακίνησης αγαθών των επισκεπτών προς το “Ιδαίον Άντρο”.

Η αρχιτεκτονική, παρά το διαφορετικό υλικό κατασκευής, μοιάζει με εκείνη της Κνωσού και με καλύτερα διατηρημένες προσόψεις. Η χρήση του ξύλου στην κατασκευή μένει να αποδειχθεί από τα ίχνη που έχουν βρεθεί σε 150 σημεία. Η έρευνα θα αποδείξει εάν ήταν ξυλοδεσιά ή ξύλινα σκεύη.

Σε μερικά σημεία οι πέτρες μοιάζουν με τα κυκλώπεια τείχη και αυτό εντυπωσιάζει λόγω του πολύ μεγάλου υψομέτρου. Επίσης ενδιαφέρον παρουσιάζει η χρήση πηλού ως ηχομονωτικού και θερμομονωτικού υλικού. Το διεπιστημονικό συνεργείο, αποτελούμενο από αρχαιολόγους, τοπογράφους, παλαιογεωγράφους, αρχαιοζωολόγους, αρχαιοβοτανολόγους κ.α., προσπαθεί να ανασυνθέσει το Μινωϊκό περιβάλλον, ώστε να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα.

“ΜΗΛΟΝ ΤΗΣ ΕΡΙΔΟΣ” ΜΕΤΑΞΥ ΙΤΑΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΓΚΕΤΙ
Ο “ΝΕΑΡΟΣ ΝΙΚΗΤΗΣ” ΤΟΥ ΛΥΣΙΠΠΟΥ

ΕΝΑ από τα ελάχιστα αυθεντικά αρχαία ελληνικά έργα στον κόσμο, ο “Νεαρός Νικητής”, που αποδίδεται στον Λύσιππο, αποτελεί “μήλον της έριδος” ανάμεσα στην Ιταλία και το Μουσείο Γκετί. Όπως είναι γνωστό το Μουσείο Γκετί συμφώνησε να επιστρέψει στην Ιταλία 40 έργα τέχνης. Όμως δεν περιλαμβάνεται σ' αυτά ο

την Ελλάδα και τον κόσμο

Επιμέλεια: ΚΩΣΤΗΣ ΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

“Νεαρός Νικητής” αλλά θα συνεχιστούν οι έρευνες για τις συνθήκες ανεύρεσης και απόκτησής του.

Πάντως αποτελεί πρόβλημα το γεγονός πως το άγαλμα ανασύρθηκε το 1963 από τον βυθό της θάλασσας στα ιταλικά χωρικά ύδατα, πριν από τη συνθήκη της ΟΥΝΕΣΚΟ του 1970, που απαγορεύει την παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών.

Το χάλκινο άγαλμα έχει εκπληκτικές ομοιότητες με τον “Έφηβο των Αντικυθήρων”. Η φιλοτέχνησή του έγινε τον 4ο π.Χ. αιώνα, είναι φυσικού μεγέθους και απεικονίζει νεαρό αθλητή με κότινο. Χώρος προέλευσης πιθανολογείται η αρχαία Ολυμπία ή η πατρίδα του αθλητή. Μεταφέρθηκε βίαια για να χρησιμοποιηθεί ξανά το μέταλλό του. Εκεί αποδίδεται το γεγονός ότι του λείπουν τα πόδια. Το πλοίο που το μετέφερε βυθίστηκε και δεν είναι γνωστό με ποιο τρόπο το απέκτησε το Μουσείο Γκετί.

Οι Ιταλοί πάντως είναι αποφασισμένοι να δώσουν τη μάχη, εξαντλώντας κάθε μέσο, γιατί πρόκειται για τεράστιας αξίας αρχαιολογικό θησαυρό.

“ΜΑΓΝΗΤΗΣ” ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΠΙΤΩΛΙΟΥ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ “ΑΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΟΔΟΥ ΤΩΝ ΦΟΙΝΙΚΩΝ”

ΕΝΑ αρχαίο ορειχάλκινο άγαλμα αλόγου, εκπληκτικής ομορφιάς, γνωστό ως “Αλόγο της παρόδου των Φοινίκων”, συγκεντρώνει την προσοχή των επισκεπτών του Μουσείου του Καπιτωλίου της Ρώμης.

Το άγαλμα, απεικονίζει ένα άλογο που μόλις ξεκινά τον καλπασμό του. Αναπαριστά με μια μοναδική τέχνη την έντασή του. Διακρίνονται οι μύες, οι φλέβες και τα νεύρα του. Η στάση του σώματός του και το κεφάλι του ζωντανεύουν πραγματικά τη δύναμη και την ομορφιά της κίνησής του.

Οι Ιταλοί αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι είναι έργο Έλληνα καλλιτέχνη. Παρ' ότι μοιάζει με άλογα της τεχνοτροπίας της ζωφόρου του Παρθενώνα από την πομπή των Παναθηναίων, περισσότερο προσιδιάζει στον αυστηρό ρυθμό καλλιτεχνών όπως του Αιγία (δάσκαλου του Φειδία), του Κωλωμίδα, του Ονάτα ή του Μύρωνα.

Παρατηρώντας το άγαλμα διακρίνει κανείς ότι οι δύο πλευρές του δεν είναι συμμετρικές και ότι η μία πλευρά του είναι περισσότερο εμφανίσιμη (εκείνη που βλέπει ο θεατής). Με αυτό το δεδομένο γίνεται η υπόθεση από τους ειδικούς ότι μπορεί να είναι ένα από τα δύο άλογα του ζεύγους των Διοσκούρων που αναφέρει ο Πλίνιος ότι υπήρχε κοντά στο ναό του Διός στο Καπιτώλιο και ήταν έργο του Αιγία.

Το άλογο βρέθηκε το 1849 κατά τη διάρκεια εργασιών ανακατασκευής βιοτεχνίας στην πάροδο των Φοινίκων στο Τραστέβερε. Βρέθηκε επίσης αντίγραφο του Αποξυόμενου του Λυσίππου από πεντελικό μάρμαρο. Η πάροδος μετονομάστηκε σε οδό του Αθλητή, ονομασία που διατηρείται μέχρι σήμερα.

Ο “Νεαρός Νικητής” του Λυσίππου

Το άγαλμα του “Αλόγου της παρόδου των Φοινίκων”

ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΔΡΟ

ΤΟ ΤΜΗΜΑ Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών οργάνωσε τον Αύγουστο στην Άνδρο έκθεση για να τιμήσει τα 20 χρόνια από την έναρξη των ανασκαφών στην αρχαία Παλαιόπολη του νησιού.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν 29 ενότητες φωτογραφιών και σχεδίων των ευρημάτων της προανασκαφικής, ανασκαφικής και ενάλιας έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η Παλαιόπολη ιδρύθηκε τον 7ο-6ο π.Χ. αιώνα και γνώρισε μεγάλη ακμή. Τον 1ο μ.Χ. αιώνα παρήκμασε. Καταστράφηκε τον 4ο μ.Χ. αιώνα από σεισμό. Ένα μέρος της βυθίστηκε στη θάλασσα.

Δύο χρόνια πριν ξεκινήσει η ανασκαφή ερευνηθήκε επιφανειακά η περιοχή. Εντοπίστηκε τότε το τείχος, που σε ορισμένες περιπτώσεις φτάνει τα τρία μέτρα. Επίσης εντοπίστηκαν νεκροταφεία, ταφικοί περίβολοι και βρέθηκε ένας Κούρος που δείχνει την επίδραση της Αθήνας.

Οι κατοπινές έρευνες οδήγησαν στην αποκάλυψη μιας πόλης της κλασικής περιόδου με πολύ καλή οργάνωση, με Αγορά, αποχετευτικό και αρδευτικό σύστημα και με γνώση της κατεργασίας μετάλλου. Καταστράφηκε το 199 μ.Χ. από τη συμμαχία Ρώμης - Περγάμου. Αναγεννήθηκε με εντολή του βασιλιά Άτταλου και οι κάτοικοί της επέστρεψαν από τη Βοιωτία όπου είχαν εκτοπιστεί.

Μαρμάρινη λεοντοκεφαλή ρωμαϊκής εποχής που επιστράφηκε πρόσφατα στην Ελλάδα από αμερικανό ιδιώτη

ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΗΣΑΥΡΩΝ

Ο ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ αρχαιολογικών μας θησαυρών που, κατά καιρούς και με συνήθως ανορθόδοξο τρόπο, είχαν φυγαδευθεί στο εξωτερικό ευτυχώς συνεχίζεται. Ήδη το υπουργείο Πολιτισμού παρέλαβε από τη Γερμανία 88 ειδώλια και άλλα έργα τέχνης, τα οποία είχαν κλαπεί το Μάιο του 1985 από τη Συλλογή Θεοδωροπούλου, στην περιοχή της Λάρισας. Τα αντικείμενα αυτά εντοπίστηκαν στην περιοχή του Μονάχου, στα χέρια Γερμανού υπηκόου, εναντίον του οποίου είχε ασκηθεί ποινική δίωξη από το ελληνικό Δημόσιο.

Εξάλλου ο απελθών υπουργός Πολιτισμού κ. Γιώργος Βουλγαράκης παρουσίασε κατά την τελετή παράδοσης του υπουργείου στον νέο υπουργό κ. Μιχ. Λιάπη (20.9.2007) αμέραι μαρμάρινη λάρνακα παιδικής σαρκοφάγου, των ρωμαϊκών χρόνων, με ανάγλυφη παράσταση μάχης στην κύρια όψη και μία μαρμάρινη λεοντοκεφαλή της ίδιας περιόδου, που επαναπατρίστηκαν στη χώρα μας.

Η σαρκοφάγος δωρήθηκε από το ζεύγος Τίμοθι και Κατερίνα Γκέιτς και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σύμφωνα με πληροφορίες των δωρητών, η εν λόγω σαρκοφάγος είχε αγορασθεί από τους γονείς της οικογενείας από αρχαιοπώλη στη Μασαχουσέτη πιθανόν λίγο μετά το 1938.

Μαζί της επεστράφη και μία μαρμάρινη λεοντοκεφαλή, χρονολογούμενη κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, την οποία παρέδωσε στο ελληνικό Προξενείο στη Βοστώνη ο κ. Άτκινσον, παρακινούμενος από τη δημοσιότητα που έλαβε η επιστροφή της μαρμάρινης σαρκοφάγου.

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΕ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΤΕΛΗ Στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

ΤΙΣ καλύτερες εντυπώσεις άφησε στο αρχαιόφιλο κοινό η περιοδική έκθεση που λειτούργησε στο *Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο* (Ιούλιος - Οκτώβριος) με έργα του Πραξιτέλη και του εργαστηρίου του μεγάλου αυτού γλύπτη της αρχαιότητας - δηλαδή του πατέρα του Κηφισόδοτου και των γιων του Κηφισόδοτου του νεότερου και Τίμαρχου, για τα οποία υπάρχουν βεβαιότητες ή λίγες διαφωνίες ότι είχαν δημιουργηθεί από τη σμίλη τους ή αποτελούν αντίγραφα δημιουργιών τους.

- Ήταν μια σύναξη αριστουργημάτων από την οποία έλειπε βεβαίως ο Ερμής της αρχαίας Ολυμπίας - όμως ένα ακριβές αντίγραφο έδειχνε τη συγκλονιστική του ομορφιά.

- Με πολύ λιτά μέσα, (υποβλητικούς φωτισμούς, στήσιμο εκθεμάτων έτσι ώστε το βλέμμα να στέκεται σε καθένα ξεχωριστά και τεκμηρίωση με χωρία του Πausανία κυρίως) η περιοδική αυτή έκθεση αιχμαλώτιζε, κυριολεκτικά, τον επισκέπτη και του χάριζε μερικές αξέχαστες στιγμές αισθητικής ευφροσύνης.

- Ο *Έφηβος του Μαραθώνα* (που χρειάστηκε μία ωρολογιακή ώρα για να μεταφερθεί ελάχιστα μέτρα, καθώς έπρεπε να αποφευχθούν οι δονή-

Ο Έφηβος του Μαραθώνα

σεις), αγάλματα του τύπου της Κνιδίας Αφροδίτης, Έρωτες και Σάτυροι, αγάλματα Αρτέμιδος και βάσεις αγαλμάτων με την υπογραφή του Πραξιτέλη ήταν από τα κυριότερα εκθέματα της ενδιαφέρουσας αυτής έκθεσης.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ "SAINT-PAUL"

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση που οργάνωσε η Ελληνογαλλική Σχολή "Άγιος Παύλος" ("SAINT-PAUL") με τον τίτλο "Αναφορά στον Νίκο Καζαντζάκη", στην αίθουσα εκδηλώσεων της Σχολής (24.9.2007), με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 50 χρόνων από τον θάνατο του μεγάλου συγγραφέα. Το πρόγραμμα περιλάμβανε εισήγηση του υποδιευθυντή της Σχολής κ. Μάρκου Βαρθαλίτη, παρέμβαση από τον κ. Γ. Στασινάκη, πρόεδρο της "Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη", ομιλία του γνωστού συγγραφέα κ. Βασίλη Βασιλικού, ανάγνωση αποσπασμάτων από έργα του Νίκου Καζαντζάκη από την ηθοποιό κ. Άννα Συνοδινού, θεατρικά δρώμενα και κριτική παρουσίαση βασικών χαρακτήρων των έργων του συγγραφέα από μαθητές και αποφοίτους της Σχολής και, τέλος, τραγούδια από τη σοπράνο κ. Αθηνά Δημητράκοπούλου (που απέδωσε έξοχα την "Κρασσιγώργενα" από τον κύκλο "Καπετάν Μιχάλης" του Μάνου Χατζιδάκι) και τη Χορωδία της Σχολής. Την επιμέλεια της εκδήλωσης είχαν οι κ.κ. Σταυρ. Μαυρομμάτη, Κατερ. Παπαδοπούλου, Ελ. Μοσχονά, Κυρ. Κοττέας, Επ. Σολωμού και Ειρ. Δούναβη. Την ευθύνη της σκηνοθεσίας είχε επωμιστεί ο κ. Βαγγέλης Μέλης.

- ΤΗΝ ίδια μέρα, στον χώρο υποδοχής της έκθεσης, λειτούργησε έκθεση με φωτογραφικό και ιστορικό υλικό για τον Ν. Καζαντζάκη, καθώς και εικαστικά έργα μαθητών της Σχολής, εμπνευσμένα από το έργο του.

ΠΕΙΡΑΪΚΟ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ

ΤΑ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΤΗΝ τελευταία εκλογική αναμέτρηση της 16ης Σεπτεμβρίου 2007 επικράτησε και πάλι το κόμμα της *“Νέας Δημοκρατίας”* με ποσοστό ψήφων 41,85% και 152 έδρες στη Βουλή έναντι ποσοστού 35,10% του ΠΑΣΟΚ (και 102 εδρών), ενώ αυξήθηκαν αισθητά και τα ποσοστά των τριών μικρών κομμάτων (Κ.Κ.Ε., ΣΥ.ΡΙΖ.Α, ΛΑ.Ο.Σ.) που έλαβαν αντίστοιχα 22, 14 και 10 κοινοβουλευτικές έδρες. Ας σημειωθεί ότι ο ΛΑ.Ο.Σ. εισήλθε για πρώτη φορά στη Βουλή.

• **ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ**, για τον Πειραιά, που αμεσότερα μας ενδιαφέρει, τα αποτελέσματα των εκλογών διαμορφώθηκαν ως εξής: 1) Α΄ Εκλογική Περιφέρεια: *“Νέα Δημοκρατία”* ψήφοι 59.702 (42,34%), ΠΑΣΟΚ: 45.922 (32,57%), Κ.Κ.Ε.: 12.614 (8,95%), ΣΥ.ΡΙΖ.Α.: 9.532 (6,76%), ΛΑ.Ο.Σ.: 7.390 (5,24%), **Λοιπά Κόμματα**: 5.799 (4,14%). Βουλευτές στην Α΄ περιφέρεια εξελέγησαν οι κ.κ. Βασ. Μιχαλολιάκος, Παναγ. Μελάς (Ν.Δ.), Κωνστ. Σημίτης (ΠΑΣΟΚ), Ελπ. Παντελάκη (Κ.Κ.Ε.), Θεοδ. Δρίτσας (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.), Β. Αποστολάτος (ΛΑ.Ο.Σ.). 2) Β΄ Εκλογική Περιφέρεια: *“Ν.Δ.”*: ψήφοι 61.441 (31,40%), ΠΑΣΟΚ: 74.213 (37,93%), Κ.Κ.Ε.: 28.478 (14,55%), ΣΥ.ΡΙΖ.Α.: 12.551 (6,41%), ΛΑ.Ο.Σ.: 10.800 (5,52%), **Λοιπά κόμματα**: 8.234 (4,19%). Βουλευτές στη Β΄ περιφέρεια εξελέγησαν οι κ.κ. Ιωάν. Τραγάκης, Τάσος Νεράντζης (Ν.Δ.), Γρηγ. Νιώτης, Δημ. Λιντζέρης, Ιωάν. Διαμαντίδης (ΠΑΣΟΚ), Βέρα Νικολαΐδου (Κ.Κ.Ε.), Παναγ. Λαφαζάνης (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.) και Δήμητρα Αράπογλου (ΛΑ.Ο.Σ.).

ΕΡΩΤΗΣΗ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Ο ΝΕΟΕΚΛΕΓΕΙΣ βουλευτής Πειραιά κ. **Θεόδ. Δρίτσας** είχε την επαινετή πρωτοβουλία να καταθέσει στη νέα Βουλή, αμέσως μετά την έναρξη των εργασιών της, ερώτηση προς τον υπουργό Πολιτισμού κ. Μιχ. Λιάπη, με την οποία τον καλεί να απαντήσει τι προτίθεται να πράξει για τα εκκρεμή πειραϊκά θέματα, αρμοδιότητάς του υπουργείου του. Ειδικότερα, ο κ. υπουργός ερωτάται:

• Ποια μέτρα θα λάβει για την επιτάχυνση της έναρξης του έργου πλήρους αποκατάστασης και όχι μόνο επισκευής

του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά και για την εξασφάλιση της προϋπολογισθείσας στο ύψος των 38 εκατ. ευρώ χρηματοδότησης;

• Σκοπεύει να εξασφαλίσει τους αναγκαίους πόρους ώστε να ολοκληρωθεί το ημιτελές πρόγραμμα Μελέτης Ενοποίησης και Ανάδειξης των Αρχαίων Πυλών (Δίπυλο), με την προβλεπόμενη διαδικασία αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού, όπως έχει ήδη πράξει στον τομέα της δικής του αρμοδιότητας το ΥΠΕΧΩΔΕ;

Το Αρχαιολογικό Μουσείο του Πειραιά εξακολουθεί να παραμένει κλειστό. Και το γεγονός προκαλεί δικαίως έντονες αντιδράσεις εκ μέρους των πειραϊκών συλλογικών φορέων

• Προτίθεται να επιταχύνει τη διαδικασία ολοκλήρωσης των εργασιών στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά, το οποίο παραμένει κλειστό επί τριετία περίπου και να το στελεχώσει με το απαιτούμενο προσωπικό;

• Προτίθεται επίσης, να εκταμιεύσει το σύνολο των προ έτους περίπου εγκριθέντων κονδυλίων, για τη μελέτη αποχωμάτωσης και ανάδειξης του Κονωνείου Τείχους στην Πειραική και να προστατεύσει, τέλος, το Κονώνειο Τείχος στο *“Παλατάκι”* από τα αυθαίρετα σχέδια οικοδόμησης κτηρίων εμπορικών χρήσεων από τον Ο.Λ.Π.;

ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΟ ΔΙΑΒΗΜΑ ΤΟΥ “ΖΗΝΩΝΟΣ” ΣΤΟ ΥΠΠΟ

ΕΠΙΣΗΣ ο Φυσιολατρικός - Πολιτιστικός Σύνδεσμος *“Ζήνων”* με έγγραφό του προς τη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων του υπουργείου Πολιτισμού ζητεί την άμεση επαναλειτούργια του Αρχαιολογικού Μουσείου Πειραιά, που εξακολουθεί να παραμένει κλειστό

και συγχρόνως τονίζει τα εξής:

• Ο χώρος της Ηετιώνειας Ακτής, δεν είναι επισκέψιμος και οι εργασίες του Ο.Σ.Ε. από την πλευρά του λιμανιού προσβάλλουν την αισθητική του.

• Ο χώρος στη γωνία της ακτής Ποσειδώνος και της οδού Γούναρη έχει μεταβληθεί σε εστία μόλυνσης από λιμνάζοντα νερά.

• Στα Κονώνεια τείχη γίνονται προσθήκες από ιδιώτες.

• Στην πλατεία Τερψιθέας, οι δεξαμενές του Ιπποδάμιου συστήματος ύδρευσης, καθώς και ο αρχαιολογικός χώρος στη λεωφόρο Ηρώων Πολυτεχνείου έχουν εγκαταλειφθεί στην τύχη τους και ο Πειραιάς παρουσιάζει εικόνα τριτοκοσμικής πόλης.

ΤΑ 50 ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΠΕΝΗΝΤΑ χρόνια συμπληρώθηκαν εφέτος από την ίδρυση του Ιστορικού Αρχείου του Δήμου, που ξεκίνησε από την ευγενή δωρεά του προσωπικού Αρχείου του αειμνήστου Ιωάννου Αλ. Μελετοπούλου στον Δήμο, με την παρότρυνση πολλών πνευματικών ανθρώπων της πόλης μας, που ήταν τότε ενταγμένοι στη *“Φιλολογική Στέγη Πειραιώς”* και τον Φυσιολατρικό - Μορφωτικό Όμιλο *“Ο ΠΛΑΤΩΝ”* - και το είχαν οραματιστεί ως κέντρο έρευνας και σπουδής της τοπικής μας ιστορίας. Βεβαίως ο στόχος αυτός δεν έχει ακόμα επιτευχθεί πλήρως αλλά έχουν σημειωθεί αρκετά θετικά βήματα, ιδιαίτερα μετά την εγκατάσταση του Αρχείου στο σημερινό κτήριο - και φυσικά χάρη στις προσπάθειες που καταβάλλει το επιστημονικό και διοικητικό του προσωπικό.

• ΜΙΑ υπόμνηση του γεγονότος ήταν η σεμνή εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε σε αίθουσα του κτηρίου του Ιστορικού Αρχείου. Και οφειλή τιμής η αναφορά των ονομάτων των ανθρώπων εκείνων που μόχθησαν για την οργάνωση, τη διάσωση - σε καιρούς χαλεπούς - και τη συντήρηση του Αρχείου (Α. Παπαγιαννοπούλου - Παλαιού, Θόδωρου Βλάσης, Κυβέλης Α. Κωστέα) αλλά και εκείνων που συνεχίζουν την προσπάθεια για την ανάδειξή του (Ευαγγελίας Μπαφούνη, Ελένης Αναγνωστοπούλου).